

Od uničenja do nove veličine

V torek, 14. junija 2016, sta Marco Plesnicar in Ivan Portelli v prostorih Fundacije goriške hranilnice predstavila prve izsledke raziskovalnega projekta *Resurgent! Rekonstrukcija, restavriranje ter javni posegi v prid uničenih goriških cerkva* ter spletne strani www.chiesedistruttegorizia.com, ki prinaša bogate podatke o katoliških sakralnih objektih slovensko-italijanskega obmejnega prostora, poškodovanih med prvo svetovno vojno in kasneje obnovljenih. Pri tem se je neredko nacionalni diskurz vpletal v način povojne obnove. Izpostavljen je bil primer cerkve v Šempetru pri Gorici, kjer se je pri obnavljanju stremelo k opuščanju baročne podobe. Pri načrtovanju obnove sakralnih objektov so se namreč opuščali gotski, baročni ali rokokojski slogi, ki so veljali za preveč germanske, saj se je stremelo k prevzemanju oblik, ki so bile bližje italijanskemu miljeju.

Pobuda za raziskovalno delo in

Cerkev v Šempetru pri Gorici

objavo izsledkov na svetovnem spletu izhaja iz mednarodnega združenja *Concordia et Pax* iz Gorice in Nove Gorice, ki je začelo z raziskovalnim projektom, osredotočenim na cerkveno zgodovino obmejnega prostora. Sodelovanje z goriško

naškofijo ter državnima arhivoma v Trstu in Gorici je – ob finančni podpori omenjene fundacije – privedlo do zamisli, da se razvije posebna baza podatkov o vseh katoliških cerkvah, ki so bile huje ali lažje poškodovane med prvo svetovno vojno. Na osnovi bogatega in raznolikega arhivskega gradiva italijanskih in slovenskih arhivskih in drugih ustanov (tudi Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici) in obsežne literature so na spletni strani na voljo dragoceni podatki o posameznih goriških sakralnih objek-

tih (vključno z zvoniki in zvonomi) s posebnim poudarkom na poškodbah ter povojnih rekonstrukcijskih in restavratorskih posegih.

Izsledki raziskave so namenjeni ne le strokovnjakom, ampak tudi širši javnosti. Gradivo o posameznih sakralnih objektih je pregledno urejeno, na voljo pa je tudi bogato slikovno gradivo ter arhivski in bibliografski podatki. Trenutno so dostopni podatki o dvajsetih poškodovanih in obnovljenih cerkvah, čez približno en mesec se jim bodo pridružili podatki o še dvajsetih cerkvah, dolgoročno pa še gradivo o drugih obnovljenih sakralnih objektih obmejnega prostora. Načrtujeta se dodajanje vedno novih vsebin ter izmenjava podatkov in vtisov z obiskovalci spletne strani. Sodelavci projekta si prizadevajo, da bi bile vsebine sčasoma dostopne tudi na slovenski različici spletne strani.

Neva Makuc

Radio Trst A / Glasovi svetov

V tokratni oddaji *Glasovi svetov*, ki bo na sporedu **v nedeljo, 26. junija, ob 12.00** in jo skupaj pripravljajo v uredništvih Radia Trst A, Radia Slovenija in Slovenskega programa ORF iz Celovca, bo govor o prelomnih dogodkih izpred 25 let, ko je bil slovenski narod v ključnih odločitvah enoten kot še nikoli doslej. O tem, kako so slovensko osamosvojitve pred četrto stoletja doživljali rojaki zunaj meja Republike Slovenije in kako danes gledajo na matično domovino, bodo razpravljali gostje v Ljubljani, Trstu in Celovcu. Radijsko okroglo mizo bodo sooblikovali: Jure Gašparič, višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, v tržaškem studiu bosta Duško Udovič, ki je takrat za Primorski dnevnik spremljal dogajanja v Sloveniji, in časnikar ter predsednik Društva slovenskih izobražencev iz Trsta Sergij Pahor, sogovornik v Celovcu bo odvetnik Matevž Grilc, ki je bil tedaj predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Pogovor bo vodil glavni urednik informativnih oddaj na Radiu Trst A Ivo Jevnikar. Uredništvo oddaje Ines Škabar. Ponovitev bo na sporedu v torek, 28. junija, ob 11.10.